

ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Η ΠΕΙΝΑ, ΜΑΣΤΙΕ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ

Ο ΟΥΓΚΟΛΙΝΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ «ΠΥΡΓΟ ΤΗΣ ΠΕΙΝΑΣ». Γλυπτικό σύμπλεγμα του Καρλο.

Ο Λάντσερ στην «Κόλαση» του περιγράφει το μαρτύριο του κομνηνού Ουγκολίνου, ο οποίος είχε καταδικασθεί εις τὸν ἐκ πείνης θάνατο. Τὸν βλάσαν μέσα σ' ἕνα πύργο. Ἐκεῖ πρὶν πεθᾶναι ὁ Ουγκολίνος ἄρχισε νὰ τροφῆ τὰ παιδιὰ του.

σχόλησις ἦταν τὸ φάσμα καὶ τὸ κυνήγι. Γιὰ νὰ μὴν πενιθροῦν, πάλαιον θανασιώμας μὲ τὰ θηρία διεκδικώντας τὴ «λεία» τὴν ὁποῖαν κατεβρόχθιζαν ζωντανή. Τὴν γνώρισαν ἐπίσης τὴν πείνα κ' οἱ πρόωτοι πολιτισμένοι λαοί, οἱ Χαλδαῖοι καὶ οἱ Ἑλαμίται, οἱ ὁποῖοι διέσχιζαν ὄχι καὶ θάλασσας ἀναζητοῦντες γόνιμα εἴδη. Ὁ αὐτοὺς ἡ ἀρχαία Ἑλλὰς δὲν γνώρισε ποτὲ τί θὰ πῆ πείνα. Αὐτὸ τὸ ὄφειλε στὸ μικρὸ ἀριθμὸ τῶν κατοίκων τῆς, στὴ λιτότητά τους καὶ στὴν ἐφευρετικὴ δραστηριότητά τους, μὰ πρὸ πάντων στὴ θέση καὶ στὴν ἐξωτερικὴ διαμόρφωση τοῦ τόπου. Τὰ λιμάνια ἦσαν πολλὰ καὶ ἀσφαλῆ καὶ ἡ ἐλαφρὴς τριήρης πηγαίνοσχοῦντοσαν στὴν Ἰωνία ὅπου τὰ πάντα ἦσαν πλοῖα καὶ ἀφθονα.

Τὸ ἴδιο ὅμως δὲν συνέβαινε καὶ στὴν κοσμοκράτειρα Ρώμη, τὴν ὁποία, κατὰ περιόδους, ἐμάστιζε ἡ πείνα. Ὑστερ' ἀπὸ τοὺς συνεχεῖς πολέμους καὶ τοὺς βαρεῖς φόρους, ἡ μεσαία τάξις—τῶν μικροκαλλιεργητῶν—κατεστράφη. Ἀπέραντες ἰδιοκτησίαι, βοσκή, δάση, χέρσις γαίαις γέμισαν τὴν χερσόνησο καὶ τὴν ἀβάναν. Οἱ μεγαλοκτηματῖαι ἔπαυαν νὰ σπέρνουν πιά στάρι. Λόγῳ ἐλλείψεως χερσίων, ἡ πιά γόνιμες γαίαις ἔφρασαν σὲ τέτοιο σημεῖο ἀφθιότητος καὶ ἐγκαταλείψεως, ὥστε καὶ σήμερα ἀκόμη δὲν ἔχει ἐπανορθωθῆ ὁλοτελὸς τὸ κακό. Ἔτσι, ὅταν ἡ τρικυμία ἐμπόδιζε τὰ πλοῖα ποὺ ἔφεραν στάρι στὴν Ἰταλία ἀπὸ ἄλλες χώρες, νὰ προσεγγίσουν τότε ὀλόκληρη ἡ Ἰταλία πεινοῦσε...

Μὰ ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία ἡ πείνα ἀφάνισε κυριολεκτικῶς τὴν Εὐρώπην ἦσαν ὁ μεσαῖος. Ἀναριθμήτες εἶνε ἡ καταστροφὴς ποὺ ἐπέφερε. Ἄν ἀνοίξει κανεὶς τὰ διάφορα χρονιά, τὰ ὁποῖα συνέτασαν κατὰ τὴ μαῦρη ἐκείνη ἐποχὴ, οἱ μοναχοὶ στὰ μοναστήρια, θὰ δῆ τὰ χρόνια νὰ καθορίζονται μὲ τίς καταστροφὰς τῆς πείνας, ἡ ὁποία εἶχε ἐγκατασταθεῖ πιά μόνιμος στὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ 10ος καὶ ὁ 11ος αἰὼν τῆς ἀνήχθον ὀλόκληροι. Οἱ λιμοὶ ποὺ συνέβησαν κατὰ τὸ ἔτος 1000 εἶχαν φοβηθεῖ τόσο τοὺς ἀνθρώπους, ὥστε ἐπιστευαν διὰ τὴ ἔρη τῆς Δευτε-

ρας Παρουσίας εἶχε φτάσει.

Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, γράφει ὁ μοναχὸς Ραοὺλ Γκλάμπερ, ἡ πείνα ἀπλώθηκε στὴν οἰκουμένη. Ἡ κακοκίησις εἶχαν καταστρέψει τὰ σπαρτὰ καὶ ἐπὶ τρία χρόνια ἐμπόδιζαν τὴν σπορά. Τὸ ἔδαφος εἶχε γεμίσει ἀπὸ λειψῆσι καὶ κισσοῦς. Ὅταν ἐσώθησαν τὰ ζῶα καὶ τὰ πουλιὰ, οἱ ἄνθρωποι ἀρχισαν νὰ τρῶνε τοὺς ὁμοίους των. Στὴν ἀγορὰ τοῦ Τουρνὸν πουλοῦντο κρέας ἀνθρώλινον. Μία μητέρα σκότωσε τὸ νεογέννητο παιδί της καὶ, ἀφοῦ τὸ ἔψησε, τὸ ἔφαγε. Ὑπῆρχε στὸ δάσος τῆς Καστανέτι, στὴν περιφέρεια τοῦ Μασόν, μία καλύβα ξυλοκόπων. Μία γυναίκα κ' ἕνας ἀνδρας ποὺ πῆγαιναν στὴν πόλιν, παρακάλεσαν τοὺς ξυλοκόπους νὰ τοὺς ἀφήσουν νὰ διανυκτερεύσουν στὴν καλύβα τους. Πράγματι, οἱ ξυλοκόποι τοὺς δέχτηκαν καὶ οἱ ξένοι ἦσαν ἔτοιμοι νὰ κοιμηθοῦν στὰν τοὺς ἦρθε ἡ ἰδέα νὰ κοιτάξουν ἀπὸ μία χαραμίδα τοῦ δωματίου τὸν στὸ διπλανὸ δωμάτιο. Τότε εἶδαν σωρευομένα καταγῆσι ἕνα σωρὸ πτώματα ἀποκεφαλισμένων ἀνθρώπων. Περίτρομοι, ἔσπευσαν νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν αἰαία καλύβα καὶ μόλις ἔφτασαν στὴν πόλιν διηγήθησαν τὸ τί εἶδαν. Ἀμέσως ὁ διοικητὴς ἔστειλε ἕνα ἀπόσπασμα στρατιωτῶν τὸ ὁποῖο συνέλαβε τοὺς ξυλοκόπους καὶ ἀνεγκάλυψε στὴν καλύβα τοὺς 48 κεφάλια ἀνθρώπων, γυναικῶν καὶ παιδιῶν, τοὺς ὁποίους οἱ ἀθλιοὶ τοὺς εἶχαν δολοφονήσει γιὰ νὰ χορῆσουν τὴν πείνα τους...»

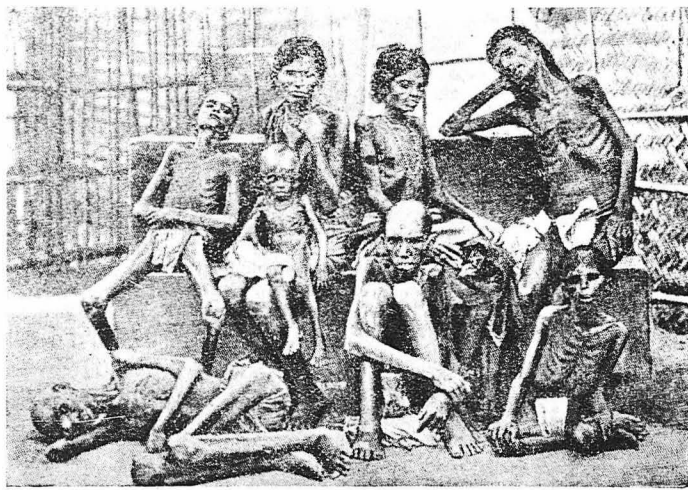
Ἡ μόνιμη ἀφορητὴ τῶν λιμῶν αὐτῶν τοῦ μεσαῖου, ἦταν ἡ κακὴ καλλιέργεια τῆς γῆς. Τὰ γεωργικὰ ἐργατεία ἦσαν τόσο πρωτόγονα καὶ ἀτελῆ ὅσο καὶ στὴν ἐποχὴ τῶν Ἑβραίων Πατριάρχων. Ἐπίσης καὶ οἱ συνεχεῖς πόλεμοι συντελοῦσαν κατὰ πολὺ στὴν ἐπαύξηση τῶν καταστροφῶν αὐτῶν. Ἄς πάρουμε γιὰ παράδειγμα τὸν Ἑκατονταετῆ Πόλεμο. Ἡ πείνα ποὺ ἀπλώθηκε στὴ δυτικὴ Εὐρώπην μετὰ τὸ πέρας του ἦταν πρωτοφανής.

Ἐπίσης τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τῆς «Σφενδόνης» ἐπακολούθησε μία τρομερὴ ἀθλιότης σὲ ὅλη τὴ Γαλλία. Ὅλ' ἡ χώρα εἶχε δροσθῆ ἀπὸ τὰ ἀντίπαλα στρατεύματα κ' ἀπὸ τοὺς μισθοφόρους, ἀπέραντες ἐκτάσεις ἔμεναν ἐγκαταλειμμέναι καὶ ἀκαλλιέργητες, ὁ πληθυσμὸς τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρικῶν εἶχε ἐλαττωθῆ στὸ ἕνα τρίτο καὶ στὸ ἕνα τέταρτο τοῦ ἀρχικοῦ, οἱ ἰστιάται μαζεύοντοσαν κατὰ ἑκατοντάδες στὰ προπύλαια τῶν νοσοκομείων καὶ τῶν μοναστηρίων, ὄμιλοι ἀληθινῶν ἐπλανῶντο στους δρόμους καὶ στὶς ἐξοχὰς ληστεύοντες τοὺς ταξιδιώτες καὶ τὺς δημοσίους σιτοβολῶνες, χιλιάδες ἀνθρώπων εἶχαν καταφύγει στὰ βάρη δασῶν καὶ σπηλαίων καὶ παντοῦ ἡ πείνα μάστιζε τοὺς κατοίκους οἱ ὁποῖοι εἶχαν μεταβληθεῖ σὲ σκελετοῦς! Αὐτὴ ἦταν ἡ κατάστασις τῆς Γαλλίας κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη.

Οἱ ἄνθρωποι, ὅπως ἀναφέρουν οἱ χρονολογῶται, εἶπαν αἶμα σκύλων καὶ γάτων! Δὲν περνοῦσε μὲρα χωρὶς νὰ πεθαίνουν διακόσιοι ἄνθρωποι ἀπ' τὴν πείνα σὲ κάθε πόλιν ἢ ἐπαρχίαν.

Οἱ λιμοὶ αὐτοὶ ἐξακολούθησαν μέχρι τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, τῆς ὁποίας ἦσαν μὰ ἀπὸ τίς κυριώτερες ἀφορμὲς. Εἶνε ἀλήθεια ὅτι ἐπὶ Λουδοβίκου XVI ἡ Κυβέρνησις κατέβαλε κάθε προσπάθεια γιὰ ν' ἀνακουφίσῃ τὸν πεινασμένον ὄχλον, μὰ τὸ πρᾶγμα εἶχε φτάσει πιά στὸ ἀποχώρητο. Στὴν πείνα ὀφείλεται ὄχι μόνον ἡ Γαλλικὴ Ἐπαναστάσις ἀλλὰ καὶ ἡ ἀγριότης τῆς, ἡ πρωτοφανὴς αὐτὴ δίψα τοῦ λαοῦ γὰρ αἶμα.

Σφάζοντας κατὰ ἑκατοντάδας τοὺς εὐγενεῖς, καρπομάχους τὸ βασιλεῦ καὶ τὴ βασίλισσα, ὁ λαὸς νόμιζε πὺς θὰ ἀηλλιάσσοτο ἀπὸ ἐκείνους, ποὺ, ὅπως νόμιζε, εἶταν οἱ αἰτιοὶ ποὺ περνοῦσε, ἀλλοίμονο ὅμως! τὸ καθεστὸς ἀλλάξε μὰ ὄχι καὶ τὰ βάσανα τοῦ λαοῦ. Ἔτσι στὴν ἐποχὴ τοῦ Λαοῦ ὁ ἴδιος λαὸς ὄρμα πρὸς Ἐθνοσωτηρίαν καὶ ἐπιτίθειται κατὰ τὸν ἐλευθερωτὴν του φωνάζοντας: « φωμί!...»

Η ΠΕΙΝΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΙΝΔΙΑΣ

Βλέποντας κανεὶς τὴν τρομακτικὴν κατάστασιν, τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται οἱ Ἴνδοι αὐτοὶ ἴθαγενεῖς, ἀναρωτιέται πὺς μορφοῦν καὶ ζοῦν ἀκόμη, πὺς ἀνίσχουν στους τρομεροὺς πόνους τῆς πείνας. Βλέποντας τοὺς ἀκόμη ἀμφοτέροις τὸν πρῶτον πρᾶγμα περὶ ἀνθρώπων ἐν τῇ ζωῇ ἡ περὶ πτωμάτων.

ψωμί! . . .

Η τελευταία άφορη των τελευταίων λιμών στη Γαλλία ήταν η άθλια οικονομική της κατάσταση. Έπιπροσθέτως η καλλιέργεια της γης ήταν στην ίδια ανάπτυξη, στην όποια βρισκόταν και κατά τον 10ον αιώνα. Κακή μέθοδος, κακά εργαλεία, κακή και η συγκομιδή. Τα γεωργικά εργαλεία ήταν τα ίδια της εποχής του Όβιδίου. Οί δρόμοι στις έξοχες ήταν λιγροστοί και έλεεινοι και τα μεταφορικά μέσα σπάνια. Οί καλλιερηγαί έστερούντο σπόρων και δεν είχαν χρήματα για ν' αγοράσουν. Έπειτα έρχόντουσαν οί ξηρασίες, το χαλαί και οί πλημμύρες και ή καταστροφή εΐτανε πιά τελεεία.

Και σήμερα ακόμη ή πείνα θερζει άγρίως μερικά μέρη της γης, στην Κίνα, στην Αυστραλία, στις Ίσπανικές κτήσεις της άμερικης, στον Ίσημερινό κλπ. Μά τα χτυπητά παραδείγματα εινε της Ίρλανδίας και των Ίνδιων.

Η Ίρλανδία, εινε κατ' έξοχήν ή χώρα των άπεράντων κτημάτων. Οί γαιοκτήμονες έκει άναλογοΐν μόλις πρός τα δύο έκατοστά του πληθυσμού. Το ύπολοιπον άποτελείται άπο ύπομισθωτάς των κτημάτων. Έκτός άπό το μίσθιο που πληρώνουν στους ιδιοκτήτες και το όπολον εινε πάντοτε πολύ μεγάλο, εινε ύποχρεωμένοι αυτοί να πληρώνουν τους δημοσιους και τους δημοτικούς φόρους. Προσθέστε ακόμη ότι το έδαφος της Ίρλανδίας δεν κύνοείται άπό τη φύση. Η ύγρασία έκει εινε συνεχής και μεγίστη. Διακόσιες ογδόντα ημέρες το χρόνο πάνω-κάτω βρέχει, αυτά όλα εινε ή αίτια της πείνας. Ύπολογίζεται ότι 50.000 Ίρλανδοί πεθαίνουν ετησίως άπό την πείνα, ή όποία άναγκάζει τους κατοίκους να έκπατρίζονται άδρόοι. Το 1820 ή Ίρλανδία εχε πληθυσμό 8,600,000 κατοίκων. Κατά το 1900 ο πληθυσμός αυτός, λόγω του θανάτου και του έκπατριισμού εχε ύποβιβασθεί στο ήμισυ.

Όσο όμως αξιοθρήνητη και άν εινε ή κατάσταση στην Ίρλανδία δεν εινε χειρότερη των Ίνδιων. Πώς; θά πήτε με άπορία, στίς Ίνδίας, στη χώρα αυτή των θιαυμάτων, του μυθικού πλούτου και της άπάνταστης πολυτελείας; Στίς Ίνδίας του μεγάλου Μογγόλου και των Μαχαραγιάδων, με τους άμέρητους θησαυρούς και τα περιλάμπρα παλάτια; Στίς Ίνδίας, με τις ύπεροχες πολιτείες, με την πλούσια βλάστηση, με τόσο γόνιμο έδαφος, όπου χωρίς σχεδόν καμία εργασία, γίνονται δύο και τρεις θερισμοί τον χρόνο;

—Μάλιστα! αυτή ή θυμασία, ή έξωτική χώρα μαστίζεται άπό την πείνα.

Κ' έν πρώτους ή ύπερευφορία των Ίνδιων συντελείται ύπό τον θεμελιώδη όρο να ύπάρχη νερό. Το νερό είν' εκείνο που θρέφει τους ροδώνες της Λαχώρας και του Άλλαχαμπάν, τους άγρούς του Σριναγάρ, τους ριζώνες της Βεγγάλης, τα Ξαχαροάλαμα και τις τεϊοφυτείες της Κεϋλάνης, τα ιεροά δάση του Νεπάλ και τις άδιέξοδες Τούγγλες του Σουντερπάν! άλλοίμοιο - όμως! αυτό το νερό ο ύρνος το στέλνει με πολλή φειδώ και κάποτε δεν το στέλνει καθόλου. Τότε άρχίζουν οί ξέροι και καυστικοί άνεμοι οί όποιοι καταστρέφουν και μαρμίνουν τα πάντα στο πέρασμά τους. Και ή πείνα άπλώνεται σ' εκτάσεις δλόκληρες, μεγάλες σαν τη Γαλλία.

Σ' αυτά πρέπει να προσθέσουμε και το δυσάρεστο για τους έντόπιους οικονομικό σύστημα το όποιο τους εχει επιβάλλει ή Άγγλική κατοχή.

Προπολεμικός τα ήμερομίσθια των άγροτών ήσαν 40 λεπτά την ήμερά! Αυτό φθάνει για να σχηματίσετε μία ιδέα! Και όμως έκει,

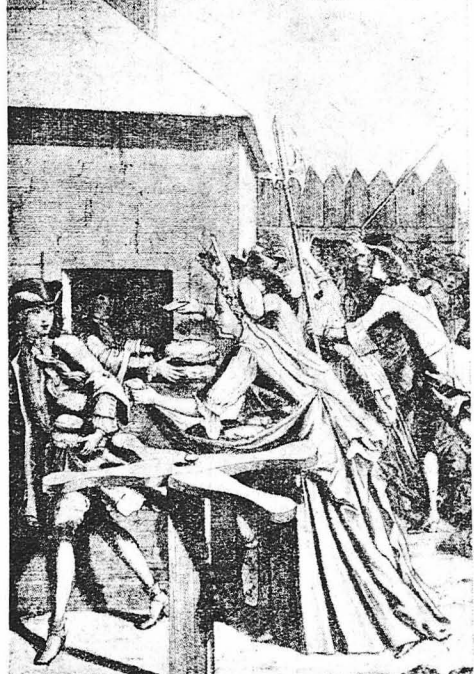
έν αντιθέσει πρός άλλες χώρες, όλος ο πληθυσμός άσχολεΐται με την καλλιέργεια της γης. Ο πληθυσμός δε αυτός άνέρχεται σε 350 έκατομμύρια.

Οί μεγάλοι λιμοί των Ίνδιων κατά τον 19ον αιώνα έφτασαν τους 21. Η τρομερότης τους ήταν άπάνταστη. Το 1866 στην Όρισσα, άπό τα τέσσερα έκατομμύρια των κατοίκων της πέθαναν άπό την πείνα το ένα! Το 1868, 1.200.000 πέθαναν άπό την πείνα στο Πεντζάμπ, και 4.000.000 σε διάφορα βασίλεια μαχαραγιαδών. Όμοιες καταστροφές ύπέστη το 1876 ή Βεγγάλη και το 1877 ο Ντεκιάν.

Με δύο λόγια, άπό το 1840 ως το 1880, 18,000,000 Ίνδων πέθαναν άπό την πείνα!

Και κατά τα τελευταία χρόνια,

παρ' όλες τις προσπάθειες που έκαναν οί Άγγλοι φοβούμενοι τις επαναστάσεις, για να βελτιώσουν την οικονομική κατάσταση του Ίνδικου Λαού, μεγάλοι λιμοί έμύστισαν το δυστυχισμένο κ' εύτυχιμένο μαζί αυτόν τόπο, όπου όλα τα μεγάλα αγαθά και όλα τα μεγάλα κακά της γης έχουν συγκεντρωθεί. Γιατί, έντός της πείνας, και ή άλλες μεγάλες μάστιγες της άνθρωπότητας, όπως τρομερές επιδημίες θανατηφόρων νόσων, άφανίσεις των Ίνδίας. Έκει όμως όπου ο λαός βασανίζεται και τυραννείται και πεθαίνει άπό χίλια δυο κακά, οί μεγιστάνες, οί μαχαραγιάδες δηλαδή και οί άλλοι μισροηγεμόνες του τόπου ζούνε μέσα σε μία χλιδή και πλούτο, που μόνο στα παραμύθια των συναντούμε.

ΔΙΑΘΟΜΗ ΕΦΙΜΙΩΝ ΣΤΟ ΛΟΥΒΡΟ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΧΕΙΜΩΝΑ ΤΟΥ 1695. Οί στρατιώται συγκρατούν με τα όπλα τους το πειναμένο πλήθος που θέλει ν' άρπάξη τα ψωμιά τα όποία του μοιράζον.

Εύτυχώς, ο εφιάλης της πείνας, έμιας τουλάχιστον, δεν μās άπειλει πιά. Η Εϋρώπη και το μεγαλύτερο μέρος της γης δεν έχουν να φορηθούν την επανοδον αυτών των άθλιότητων.

Οί άφορηές οί όποίες προκαλοΐσαν τους διαφόρους λιμούς εξέλειπαν σιγά-σιγά με την πρόοδο του πολιτισμού. Κατά τα τελευταία χρόνια, τα μέσα της καλλιεργείας της γης εξέλιχθησαν τόσο όσο δεν είχαν εξέλιχθεί άπό της ύπάρξεως του κόσμου. Χημικοί μέθοδοι, χρησιμοποίησις του ηλεκτρισμού, του άτμού όλα εινε σε χρήση σήμερα. Χάρης σ' αυτά ή παραγωγή έτραπλασιάσθη και σε πολλά μέρη επενταπλασιάσθη και έτετραπλασιάσθη.

Τα διαστήματα έξεμηδενίσθησαν με τα σύγχρονα μεταφορικά μέσα. Έτσι κι ή χώρα που δεν εινε έξαιρετικά γόνιμη μπορεί να προμηθεύονται, τάχιστα τρόφιμα άπό άλλες χώρες, όπου ή συγκομιδή περισεΐει.

Έτσι είμαστε έξασφαλισμένοι ότι δεν θ' άντικρύσουμε και πάλι τις μεγάλες αυτές καταστροφές, των όποιων και μόνο ή άνίμνησις μās προκαλεί φρίκη. Παντού όπου άπλώθηκε ο πολιτισμός, δεν ύπάρχει πιά φόβος να επαναληφθή το τρομερό αυτό γεγονός: μιά χώρα να μη μισρή να θρέψη τους κατοίκους της. Ύπάρχουν σήμερα έκατομμύρια όλοκληρα άνθρώπων που δεν έχουν να φορηΐν την πείνα για το μέλλον. Εΐταν ένα κακό όνειρο και διαλύθηκε!

ΤΑ ΑΧΡΗΤΑ ΣΤΟΜΑΤΑ. — ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΟΥ ΣΑΤΩ ΓΚΑΓΙΑΡ ΤΟΥ 1802. Πίνας του Ταττενχάιν, ζωγράφου της εποχής.

Η πείνα ήταν μία άπό τις άναποφρενείς συνέπειες των συνεχών και άτελειωτων πολέμων που άφάνισαν την Εϋρώπη, κατά τον μεσαίωνα. Κατά την πολιορκία του Σατώ Γκαγιαρ μικρής πόλεως της Νορμανδίας, άπό τον Φίλιππο Άύγουστο, ύστατα άπό έξη μηνών άμυνα, οί πολιορκούμενοι πεθαίνοντας της πείνας έδιωξαν άπό την πόλη όλα τα άχρηστα στοιχεία, δηλαδή όλους εκανους που δεν μπορούσαν να πολεμήσουν, γέροντες, γυναίκες, και παιδιά. Όλοι αυτοί οί δυστυχισμένοι, μαζέφτηκαν γύρω άπό τας τάφους, όπου άρχισαν να ξεθάβουν τα πτώματα των σκοτωμένων και να τα τρώνε!...